

Asia: VN/16923/2021

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi yleispalveluun käytettävästä internetyhteyspalvelusta ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yleispalveluun käytettävästä internetyhteyspalvelusta ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista.

Asetuksella nostettaisiin yleispalvelulaajakaistan nopeutta nykyiseltä tasolta 2 megabittiä sekunnissa tasolle 5 megabittiä sekunnissa. Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeudelle määritettäisiin kiinteän verkon liittymien yhteysnopeuksien ilmoitustapaa vastaavasti miniminopeus, normaalinopeus sekä maksimi- eli yleispalvelunopeus. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista. Asetuksella ei kuitenkaan tehtäisi muutoksia nykyisiin vähimmäisvaatimuksiin.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Yleispalvelulaajakaistan nopeuden nostaminen

Kyseessä oleva asetus ehdotetaan annettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 86 §:n 3 momentin ja 87 §:n 3 momentin nojalla.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 12 luvussa säädetään yleispalvelusta. Lain 85 §:n mukaan yleispalvelulla tarkoitetaan yleisten puhelinpalvelujen ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden tarjontaa tietyssä vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa sekä yleisen numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjontaa. Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään nimettävä yksi tai useampi teleyritys tai yhteystietopalvelua tarjoava yritys yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Kuten nyt lausuttavana olevassa asetusluonnoksessa todetaan, yleispalvelusäätely kohdistuu siis sellaisille alueille, joilla ei ole markkinaehtoista tarjontaa. Yleispalveluvelvoitteet koskevat puhelinpalvelujen ja internetyhteyspalvelujen tarjoamista käyttäjän ja mikroyrityksen vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa, eivätkä koske esimerkiksi vapaa-ajan asuntoja (HE 98/2020 vp, s. 69).

Asetusehdotuksen taustalla on muutos lakiin sähköisen viestinnän palveluista (muutossäädös 1207/2020). Muutoksella on pantu täytäntöön muun muassa eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annettu direktiivi (2018/1972/EU) eli teledirektiivi. Muutosta koskevassa hallituksen esityksessä on arvioitu yhdenvertaisuuden ja esteettömyyden paranevan yleispalvelunopeuden nostamisen kautta (HE 98/2020vp, s. 122). Hallituksen esityksen mukaan yleispalvelusääntelyn kohteena ovat hyvin harvaan asutut seudut Lapissa ja itärajan tuntumassa. Erityisesti tällaisilla alueilla vähimmäisnopeuden muutosten arvioidaan parantavan viestintäpalveluiden saatavuutta sekä peruspalveluiden saatavuutta ja edistävän siten perusoikeuksien toteutumista.

Toisaalta hallituksen esityksessä myös todetaan, että tiukkojen laatuvaatimusten asettaminen yleispalveluyhteydelle tarkoittaa käytännössä sitä, että tietyllä alueella teleyrityksen täytyy priorisoida yleispalveluyhteyttä varmistaakseen palvelun säännellyn toimivuuden. Tämä voi hallituksen esityksen mukaan osaltaan heikentää saman tukiaseman alueella olevien muiden käyttäjien, esimerkiksi mökkiläisten, käytössä olevien yhteyksien toimivuutta ja nopeutta. (HE 98/2020 vp, s. 136)

Nyt lausuttavana olevan asetusehdotuksen perustelumuistiossa todetaan, että yleispalveluvelvoitteen nostaminen parantaa kuluttajien mahdollisuuksia käyttää nopeita yhteyksiä ja että yhdenvertaisuus ja esteettömyys paranevat myös yleispalvelunopeuden nostamisen kautta. Tätä vaikutusta yhdenvertaisuuteen olisi perusteltua avata vielä hieman tarkemmin, ainakin kuvaamalla, miten asetusehdotus vaikuttaisi yhdenvertaisuuteen ja keiden yhdenvertaisuuteen vaikutukset kohdistuisivat. Lisäksi, mikäli ehdotetun sääntelyn arvioitaisiin edellä viitatus hallituksen esityksen (HE 98/2020vp) tavoin vaikuttavan negatiivisesti esimerkiksi joidenkin vapaa-ajan asukkaiden käytössä oleviin yhteyksiin, olisi tämäkin perusteltua tuoda esiin.

Perustelumuistion mukaan asetusehdotuksen tarkempia vaikutuksia olisi lisäksi tarkoitus arvioida kahden vuoden päästä asetuksen voimaantulosta. Tällöin olisi hyvä arvioida myös muutoksen toteutuneita yhdenvertaisuusvaikutuksia.

Erityisryhmille tarjottavat palvelut

Ehdotuksen mukaan tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista säädettäisiin jatkossa samassa valtioneuvoston asetuksessa. Kuulo- ja puhevammaisille käyttäjille tarjottavaa liittymää koskevaan sääntelyyn ei esitetä muutoksia, vaan sääntely vastaisi nykytilaa (kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §). Kuulo- ja puhevammaisten henkilöiden erityistarpeista säädettäisiin uuden asetuksen 2 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan kuulo- tai puhevammaiselle käyttäjälle tarjottavan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 86 §:ssä tarkoitetun liittymän tulisi mahdollistaa videopuhelu- ja etätulkkauspalvelujen käyttämistä varten internetyhteys, jonka nopeus on saapuvassa ja lähtevässä liikenteessä vähintään 512 kilobittiä sekunnissa. Nopeus saisi tilapäisesti laskea alle vähimmäisnopeuden, ei kuitenkaan alle 384 kilobittiin sekunnissa. Pykälän 2 momentin mukaan lisäksi liittymällä tulisi voida hätäpalveluiden käyttämistä varten lähettää ja vastaanottaa tekstiviestejä.

Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että erityisryhmille tarjottavia palveluita on tarkasteltu asetuksen valmistelun yhteydessä. Esimerkiksi viittomakielisten henkilöiden näkökulmasta videopuhelu- ja

etätulkkauspalvelujen toimivuus sekä tekstiviestipalvelujen käytettävyys on keskeistä, mikä ilmenee muun muassa vuoden 2020 Viittomakielibarometri-tutkimuksesta.

Suurpää Johanna
OM

Jokinen Jasmiina
OM